

Varför finns det ondska?

Många människor säger: hur kan det finnas en Gud när ondska existerar? Frågan verkar enkel, nästan intuitiv. Slå på nyheterna, studera historien eller reflektera över personliga svårigheter, och utmaningen verkar oundviklig. Om Gud är mäktig och god, varför består lidandet? Varför tillåts grymhet, orättvisa och korruption utspela sig i en värld som påstås styras av gudomlig visdom?

För många blir denna fråga det centrala hindret för tro. Ondska känns som bevis mot syfte – ett tecken på att antingen universum är likgiltigt eller att någon högre makt måste vara avlägsen eller ointresserad. Men ur ett islamiskt perspektiv börjar denna fråga med ett dolt antagande: att ondska motsäger gudomlig avsikt snarare än att tjäna en roll inom den. Koranen närmar sig frågan annorlunda och omformulerar ondska inte som ett fel i skapelsen utan som en konsekvens av en djupare verklighet – mänsklig frihet inom en meningsfull moralisk ordning.

För att förstå detta perspektiv måste man först ta ett steg tillbaka från isolerade fall av lidande och undersöka hur islam beskriver tillvaron i sig.

Ett universum som inte är tyst

Koranen presenterar upprepade gånger världen som meningsfull snarare

än slumpmässig. Ett slående tema är att all skapelse deltar i en form av medvetenhet eller underkastelse inför Gud:

"De sju himlarna och jorden och allt som finns i dem prisar Honom. Det finns ingenting som inte prisar Honom med lovprisning, men ni förstår inte deras lovprisning." (Koranen 17:44)

"Ser du inte att Allah prisas av alla som finns i himlarna och på jorden, och av fåglarna med utbredda vingar? Var och en känner sin bön och sin lovprisning." (Koranen 24:41)

"Det finns inget djur på jorden och ingen fågel som flyger med sina vingar utan att de är samfund som ni." (Koranen 6:38)

Dessa passager fastställer en avgörande premis: kosmos är i grunden anpassat till gudomlig ordning. Det mesta av skapelsen följer sin natur utan uppror. Stjärnor väljer inte att kollidera av arrogans; djur avvisar inte medvetet sina instinkter. Människor intar dock en unik position. De besitter medvetenhet kopplad till förmågan att välja mot vad de vet är rätt.

Ondskan träder in exakt vid denna punkt.

Frihet som roten till moralisk verklighet

Islam lär att mänskligheten gavs fri vilja – förmågan att välja lydnad eller olydnad. Utan denna frihet skulle moraliskt språk förlora sin mening. Mod, medkänsla, tålamod och rättvisa skulle inte vara dygder utan automatiska beteenden.

Koranen beskriver det jordiska livet uttryckligen som ett prov:

"Vi kommer säkert att pröva er med något av fruktan och hunger och förlust av egendom och liv och frukter..." (Koranen 2:155)

"Vi prövar er med ont och med gott som en prövning." (Koranen 21:35)

"Han som skapade döden och livet för att pröva er om vem av er som är bäst i handling." (Koranen 67:2)

Dessa verser skildrar lidande och moralisk kamp inte som designfel utan som nödvändiga förutsättningar för meningsfull etisk tillvaro. Om ondskan avlägsnades helt skulle moralisk tillväxt bli omöjlig. Förlåtelse skulle inte ha något objekt; mod skulle inte ha någon fara; rättvisa skulle inte ha någon orättvisa att konfrontera.

I denna mening är ondska inte en parallell skapande kraft som tävlar med Gud. Det är snarare konsekvensen av att fria varelser missbrukar den frihet de beviljats.

Varför inte skapa en värld utan ondska?

En vanlig invändning uppstår: om Gud är allsmäktig, kunde Han inte skapa varelser som fritt väljer enbart det goda?

Islamisk teologi svarar indirekt genom att omformulera frågan. En varelse som är oförmögen att välja det onda är inte genuint fri i den moraliskt relevanta meningen. Änglar beskrivs till exempel som konsekvent lydiga. Människor är annorlunda: deras moraliska värde framträder genom val under osäkerhet och frestelse.

Koranen betonar att mångfald i tro och beteende är en del av det gudomliga beslutet:

"Om din Herre hade velat, hade Han kunnat göra mänskligheten till ett enda samfund; men de kommer inte att upphöra att skilja sig åt, utom de som din Herre har visat barmhärtighet..."
(Koranen 11:118-119)

"Och på detta sätt har Vi gjort för varje profet en fiende, djävlar från människor och djinner..." (Koranen 6:112)

"Således har Vi gjort för varje profet en fiende bland brottslingarna..." (Koranen 25:31)

Dessa passager antyder att moralisk konflikt inte är en tillfällighet, utan ett förväntat inslag i en värld byggd kring fri vilja.

Ondska som ett medel för åtskillnad

En annan central idé är att ondska möjliggör åtskillnaden mellan genuin dygd och ytlig godhet.

"Allah skulle inte lämna de troende i det tillståndet tills Han skiljer de onda från de goda." (Koranen 3:179)

"För att Allah ska skilja de onda från de goda..." (Koranen 8:37)

Föreställ dig en värld utan motgångar. Generositet skulle inte kosta något; lojalitet skulle aldrig prövas; tro skulle inte kräva någon motståndskraft. Närvaron av ondska avslöjar djupet i moralisk karaktär. Den tvingar individer att visa vem de verkligen är när de ställs inför press.

Ur detta perspektiv fungerar ondska på liknande sätt som friktion i fysiken – en obehaglig men nödvändig kraft som gör rörelse meningsfull och mätbar.

Illusionen om gudomligt godkännande

En ytterligare oro uppstår när man observerar att orättfärdiga handlingar ofta verkar gå ostraffade. Islam bemöter detta direkt genom att förkasta antagandet att dröjsmål är liktydigt med godkännande.

"Låt inte de som inte tror tro att Vår frist till dem är bra för dem. Vi ger dem bara frist så att de kan öka i synd..." (Koranen 3:178)

"Tro inte att Allah är omedveten om vad de orättfärdiga gör. Han dröjer bara med dem..." (Koranen 14:42)

Detta introducerar en tidsmässig dimension till rättvisan. Det jordiska världen är inte det sista steget utan en del av ett större moraliskt narrativ som sträcker sig bortom döden. Omedelbara konsekvenser krävs inte för att moraliskt ansvar ska existera.

Mänskligt ansvar och korruptionens ursprung

Koranen betonar starkt att mycket ondska härstammar från mänskliga handlingar snarare än gudomlig avsikt:

"Fördärv har uppenbarat sig på land och till havs på grund av vad människornas händer har förtjänat..." (Koranen 30:41)

Detta omformulerar problemet med ondska bort från gudomlig orsak mot mänsklig handlingskraft. Världen innehåller lidande inte för att den skapades trasig, utan för att fria varelser har förmågan att skada sig själva och andra.

Dock introducerar texten också en balanserande princip:

"Om Allah inte hade avvärjt vissa människor med hjälp av andra, hade jorden blivit fördärvad..." (Koranen 2:251)

Även kamper mellan människor kan begränsa ett större kaos. Motstånd mot orättvisa blir en del av att upprätthålla moralisk ordning.

De dolda tecknen som människor ignorerar

En av de mest slående verserna relaterade till ämnet är:

"Och hur många tecken finns inte i himlarna och på jorden som de passerar förbi medan de vänder sig bort från dem..." (Koranen 12:105)

Denna vers antyder att onskas existens inte kan förstås isolerat. Den måste ses i ljuset av det bredare sammanhanget av syfte, ordning och mening som är inbäddad i hela skapelsen.

Ur ett islamiskt perspektiv är problemet inte bara att ondska existerar

utan att människor ofta tolkar det utan att beakta det större narrativa ramverket.

En narrativ syn på ondska

Betrakta en berättelse snarare än ett system. En student går in i ett svårt examinationsrum. Närvaron av utmanande frågor är inte ett bevis på att läraren önskar misslyckande; snarare möjliggör det att kunskaper och ansträngning kan avslöjas. Att avlägsna all svårighet skulle förvandla examinationen till en meningslös övning.

Islam betraktar det jordiska livet på liknande sätt. Ondska är inte målet; det är villkoret under vilket meningsfullt moraliskt val blir möjligt.

Slutsats

Påståendet att ondska bevisar gudomlig frånvaro vilar mindre på bevis och mer på förväntning – antagandet att en rättvis Gud måste skapa en värld fri från kamp, konflikt eller konsekvenser. Islam förkastar denna premiss helt. Koranen skildrar inte mänskligheten som berättigade åskådare som kräver komfort, utan som moraliska aktörer placerade inom ett avsiktligt prov.

Att peka på ondska och förklara att Gud är frånvarande är, ur detta perspektiv, att missförstå både frihet och ansvar. Det reducerar mänsklig handlingskraft till irrelevans samtidigt som det ignorerar de otaliga tecknen på ordning, mening och syfte inbäddade i hela tillvaron. Frågan är inte varför en värld av fria varelser innehåller ondska – det resultatet är oundvikligt. Den verkliga frågan är varför kritiker antar att ett meningsfullt moraliskt universum bör likna en riskfri miljö där val inte bär någon tyngd.

Ondska förnekar inte gudomlig närvaro; den avslöjar frihetens verklighet. De som tolkar lidande som bevis på kosmisk likgiltighet kanske förbiser just det ramverk som gör moraliska omdömen möjliga från första början. Koranen varnar upprepade gånger för att människor passerar förbi tecken utan reflektion (12:105). Ur den islamiska synvinkeln är ondskas beständighet inte ett bevis mot Gud – det är ett bevis på att provet fortfarande pågår.

Källa: whyislam.org